

ПРОГРАМА ПІДТРИМКИ БІЗНЕСУ У ЛЬВІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

пропозиції до обговорення

2016

Ця публікація підготовлена в рамках проекту з розробки Дорожньої карти розвитку малого і середнього підприємництва Тростянецької об'єднаної територіальної громади, який реалізується Центром «Регіональний Розвиток» за фінансової підтримки Програми USAID «ЛІДЕРСТВО В ЕКОНОМІЧНОМУ ВРЯДУВАННІ» (USAID ЛЕВ).

Програма USAID ЛЕВ впроваджується:

Фонд Східна Європа

Міжнародною благодійною організацією
«Фонд «Східна Європа»

ІНСТИТУТ
ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ТА ПОЛІТИЧНИХ КОНСУЛЬТАЦІЙ

Громадською організацією
«Інститут економічних досліджень та
політичних консультацій»

CASE Україна
Центр соціально-економічних досліджень

Громадською організацією
«Центр соціально-економічних
досліджень «CASE-Україна»

Громадською організацією
«Київський економічний інститут»

Публікацію підготовлено експертами Центру «Регіональний Розвиток»

Центр «Регіональний Розвиток» – неполітична динамічна організація, діяльність якої спрямована на реалізацію стратегічних проектів розвитку Розділля. Завданням центру є консолідація зусиль влади, бізнесу та громади задля вирішення спільних проблем та створення нових можливостей для регіону.

Більше про Центр можна довідатися на сайті www.rozdil.com.ua

Підготовка цієї публікації стала можливою завдяки підтримці американського народу, що була надана через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID) в рамках Програми «Лідерство в економічному врядуванні» (USAID ЛЕВ). Погляди авторів, висловлені в цьому документі, можуть не збігатися з поглядами Агентства США з міжнародного розвитку або Уряду Сполучених Штатів Америки.

ЗМІСТ

1. Мета та цілі програми.....	2
2. Перелік інструментів стратегічного підходу.....	3
2.1. Маркетингові ваучери.....	3
2.2. Гранти на розробку нових видів продукції.....	4
2.3. Підтримка залучення фінансування для розвитку або реструктуризації бізнесу.....	5
2.4. Підтримка сертифікації виробничих процесів для виходу на ринки ЄС.....	7
2.5. Підтримка розробки техніко-економічних обґрунтувань і проектної документації.....	8
2.6. Підтримка процесів створення індустріальних парків.....	9
2.7. Ваучери на проведення енерго- та ресурсоаудитів.....	10
2.8. Конкурс нових бізнесів.....	11
2.9. Ваучери на підвищення бізнес навичок.....	12
2.10. Співфінансування проектів ЄС щодо розвитку бізнес-середовища.....	13
2.11. Розробка планів створення центрів компетенцій.....	14
2.12. Підтримка розширення прямого та венчурного фінансування.....	15
2.13. Підтримка створення фондів розвитку.....	16
2.14. Проведення маркетингових аналізів існуючих та виникаючих ринків.....	17
3. Набір інструментів на період 2016-2020 років.....	18
4. Порядок адміністрування.....	20
5. Процес впровадження Програми.....	20

1. Мета та цілі Програми

Загальна мета Програми – зростання валового регіонального продукту у Львівській області.

Програма підтримки бізнесу у Львівській області скерована на досягнення наступних індикаторів із Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року (регіональний розріз, дані на 2020 р.):

Валовий регіональний продукт (у фактичних цінах) у розрахунку на одну особу – 45.332 грн. (2012 – 24.387 грн.)

Наявний дохід у розрахунку на одну особу – 31.125 грн. (2012 – 21.992 грн.)

Експорт товарів у розрахунку на одну особу – 785 дол. США (2012 – 508 дол. США)

Кількість малих підприємств у розрахунку на 10 тис. наявного населення – 92 (2012 – 64)

Кількість середніх підприємств у розрахунку на 10 тис. наявного населення – 7 (2012 – 4)

Обсяг реалізованої інноваційної продукції (відсотків загального обсягу реалізованої промислової продукції) – 3.7 (2012 – 2.1)

Середньомісячна заробітна плата (номінальна) – 4.912 (2012 – 2.789)

Рівень безробіття за методологією Міжнародної організації праці (відсотків) – 6.8% (2012 – 7.1%)

Цілі Програми:

Зростання валового регіонального продукту (у фактичних цінах) у розрахунку на одне мале або середнє підприємство на 20% протягом 2016-2020 рр.

Зростання кількості мікро, малих та середніх підприємств у розрахунку на 10 тис. наявного населення до 100 впродовж 2016-2020 рр.

2. Перелік інструментів стратегічного підходу

Стратегічні підходи передбачають використання трьох типів інструментів:

- *регуляторний* тип передбачає проведення перевірок, ліцензування, заборони тощо – методи контролю, які можуть застосовувати органи влади;
- *інформаційно-комунікативний* тип інструментів передбачає заохочення через інформування, пояснення, розвиток знань;
- інструменти *економічного стимулювання*, які передбачають використання монетарних засобів заохочення – надання грантів, пільгового фінансування, ваучерів, дотацій тощо.

Пропоновані інструменти для Програми розвитку бізнесу
у Львівській області:

2.1. Маркетингові ваучери

Потреба

У Львівській області є значна кількість підприємств, особливо виробничих малих фірм, в яких відсутнє розуміння маркетингу. Такі компанії роблять гарні та якісні продукти, проте не вміють подати це на ринку. У них відсутні веб-сторінки, бренди, маркетингові матеріали. Це впливає на здатність компаній продавати свій товар, зменшує оборот в економіці.

Механізм роботи інструменту

Тип – економічне заохочення.

Компанія подає заявку на маркетинговий ваучер, в якому вказує, на що саме вона хоче витратити цей ваучер. Заходи, які можливі за рахунок маркетингового ваучера:

- Оновлення / створення веб сайтів компаній
- Розробка брендів продукції
- Підвищення компетенцій (навчання) для персоналу (маркетинг, продажі)
- Розкрутка сайтів
- Поширення продукції в онлайн магазинах
- Реклама
- Розробка дизайну упаковки

Якщо заявка компанії пройшла конкурсний відбір, вона отримує ваучер на 50% вартості заявленої послуги (решта компанія оплачує власним коштом). Компанія самостійно визначає постачальника та оплачує другу частину роботи постачальника ваучером. Постачальник отримує вартість ваучера від програми (погашення ваучера).

Розмір фінансування: 50 тис. грн – 200 тис. грн. на один ваучер.

Критерії відбору компаній-набувачів ваучерів

Наявність продукту/сервісу, відсутність маркетингових матеріалів, реєстрація у Львівській області (реєстрація у районі області – додаткові бали), відсутність заборгованості із з/п та податків.

Оцінка ефективності

Використання маркетингових ваучерів повинно привести до збільшення продажів компаній-бенефіціарів.

Оцінка впливу

Маркетингові ваучери дозволяють розширити ринки для креативних індустрій – маркетингових агентств, студій дизайну тощо. Використання маркетингових ваучерів призвичаїть компанії, які досі не використовувати ці ринкові інструменти, до їх повторного використання, без маркетингових ваучерів, – створення та розширення внутрішнього ринку.

2.2. Гранти на розробку нових видів продукції

Потреба

Компанії, особливо виробничі МСБ, мають недостатньо ресурсів для виводу на ринок нових видів продукції або послуг, що стримує їхній розвиток. На багатьох ринках відсутність нових видів продукції призводить компанії до втрати оборотів (зменшення обсягів продажу) та втрати частки на ринку конкурентам з інших регіонів та країн. В області невелика кількість компаній, які мають внутрішні відділи розробок нової продукції (R&D).

Механізм роботи інструменту

Тип – економічне заохочення.

Конкурс проектів на розробку та виведення на ринок нових видів продукції або послуг.

Критерії відбору проектів: потенціал ринку (доведений ринок на нову продукцію, можливий обсяг продажу), наявність бізнес плану, досліджень, підтвердження попиту; наявність виконавців; залучення науковців або дослідників; залучення кінцевих споживачів до розробки та тестування продукту; якість плану виведення на ринок.

Розмір фінансування: 200 тис. грн. – 500 тис. грн. на один грант.

Тривалість проектів – 1 рік.

Співфінансування – мін 30%

Критерій відбору компаній-бенефіціарів

Інституційна спроможність (наявність виробничих потужностей, персоналу, мереж продажів), рівень ризику втрати робочих місць або значного зменшення оборотів, рівень співфінансування, можливість залучення додаткового фінансування (комерційного).

Оцінка ефективності

Збільшення продажів компаній-бенефіціарів

Оцінка впливу

Створення нових категорій товарів, збільшення частки на ринку компаній-бенефіціарів, експорт продукції, обсяг робіт, замовлених науковцям або дослідникам.

2.3. Підтримка залучення фінансування для розвитку або реструктуризації бізнесу

Потреба

Значна кількість компанії у Львівській області знаходиться у стресовому стані – відсутність збуту, недостатність фінансових резервів і т. д. Через високу вартість банківського ресурсу компанії звільняють працівників та згортають діяльність. Існує можливість зберегти персонал (робочі місця) та вартість бізнесу за умови вчасного продажу бізнесу або об'єднання компаній (укрупнення). Інша проблема – коли компанія, що добре почувається на ринку, не може отримати доступ до дешевого капіталу для розвитку – виробництва нової продукції, виходу на нові ринки тощо. У цих випадках необхідна підтримка з боку бізнес-консультантів або найм кваліфікованого працівника виключно для потреб пошуку фінансування або реструктуризації бізнесу.

Механізм роботи інструменту

Тип – економічне заохочення.

Інструмент матиме два етапи для кожного проекту. На першому етапі відібрані на конкурсній основі проекти фінансуватимуться на рівні 50% (решта 50% - дофінансування компаній-бенефіціарів). Перший етап включатиме розробку бізнес-плану або плану реструктуризації, оцінку активів та розробку проспекту з описом компанії. Обсяг фінансування на фазу проекту: 30 тис. грн. – 100 тис. грн.

На другому етапі передбачається безпосередній продаж компанії, пошук партнера для злиття/поглинання або пошук зовнішнього фінансування. Обсяг фінансування на фазу проекту: 50 тис. грн. – 150 тис. грн. З них 50% - оплата інструменту. Особливість – виплата з коштів інструменту здійснюється виключно за умови досягнення успіху (вказано на початку фази). Таким чином інструмент оплачує роботу консультантів виключно за умови успішного виконання ними своїх зобов'язань (success fee).

Оцінка ефективності

Обсяг залученого капіталу компаніями-бенефіціарами, кількість збережених робочих місць.

Оцінка впливу

Головним впливом інструменту буде збереження активів компаній у скрутній ситуації (distressed assets support), - збереження частини капіталів, створених за попередні десятиліття. Побічним ефектом стане пожвавлення взаємодії консультантів та бізнесів, розширення ринків бізнес-консультування у Львівській області, підвищення спроможності консультантів області в інших регіонах України. Можливість залучення додаткового фінансування ЄБРР для цієї програми.

2.4. Підтримка сертифікації виробничих процесів для виходу на ринки ЄС

Потреба

З 2014 р. українські виробники мають можливість виходу на ринки ЄС. Водночас існують нетарифні бар'єри, як потреба у сертифікаті відповідності виробничих процесів вимогам ЄС. Чим швидше виробники з Львівської області приведуть свої виробництва у відповідність до вимог ЄС, тим раніше почнеться експорт товарної продукції на ринки ЄС. Існують програми ЄБРР (TAS/BAS) та проекти ЄС (інформаційні) щодо даного питання. Малі та середні підприємства отримують рекомендації, що саме їм потрібно виправити або вдосконалити, але мають впроваджувати це за рахунок власних обігових коштів, що займає час. Допомога з бюджету області має допомогти прискорення процесу отримання сертифікатів та початку продажів на ринку ЄС. Альтернативна проблема – наявність сертифікату і відсутність контактів для виходу на ринки ЄС.

Механізм роботи інструменту

Тип – економічне заохочення.

Фінансування на конкурсних умовах проектів сертифікації виробничих процесів виробників, впровадження рекомендацій консультантів, фінансування самого процесу сертифікації виробництва, проекти пошуку контрагентів та клієнтів на ринках ЄС.

Обсяг фінансування: 100 тис. грн. – 200 тис. грн.

Тривалість проектів – максимально 1 рік.

Обсяг співфінансування – не менше 50%.

Критерії оцінки проектів

Потенціал збільшення доходів, ступінь готовності до виходу на ринки ЄС (наявність контрактів), розмір власного внеску.

Оцінка ефективності

Кількість підприємств, які скористаються інструментом. Обсяг експорту.

Оцінка впливу

Кількість підприємств, які впроваджуватимуть нову продукцію. Рівень зростання експорту. Кількість створених робочих місць та рівень зарплати на підприємствах-бенефіціарах.

2.5. Підтримка розробки техніко-економічних обґрунтувань і проектної документації

Потреба

Існують можливості для фінансування інфраструктури для бізнесу, створення навчальних центрів або іншої необхідної для бізнесу інфраструктури (інженерні мережі у певні райони, дороги тощо), але для використання яких необхідна наявність техніко-економічного обґрунтування або проектної документації. Наявність такої інфраструктури може стати фактором залучення або незалучення іноземних інвесторів.

Механізм роботи інструменту

Тип – економічне заохочення.

Критерієм відбору проектів є наявність програм фінансування для безпосереднього впровадження проектів (наприклад програма транскордонної співпраці або конкурси ЄС, програми H2020 або LIFE), ступінь готовності проектів (перевага проектам, які вже мали фінансування або знаходяться на стадії значної готовності). Обов'язкове передбачення коштів для проектного менеджменту (роботи менеджерів проектів).

Обсяг фінансування: 50 тис. грн. – 200 тис. грн. (ТЕО), 100 тис. грн. – 300 тис. грн. (ПКД).

Обсяг співфінансування – не менше 20% (бюджети розвитку, власні кошти тощо).

Бенефіціарами програми можуть бути органи місцевого самоврядування, асоціації або об'єднання підприємців, громадські об'єднання, кластери тощо. Відбір проектів відбувається на конкурсних умовах. Відсутність факту пошуку фінансування на наступні етапи реалізації проектів (подання заявок на програми) автоматично призводить до заборони для відповідного бенефіціара подаватись на конкурси Програми у наступні 2 роки.

Оцінка ефективності

Кількість підготовлених ТЕО та ПКД та поданих заявок на реалізацію ТЕО та ПКД.

Оцінка впливу

Кількість впроваджених проектів, збудованих або реконструйованих об'єктів.

2.6. Підтримка процесів створення індустріальних парків

Потреба

В області триває процес створення індустріальних парків – у Львові, Новому Роздолі, Яворівському районі. Існують проекти у Кам'янко-Бузьці, Бузьку та Дрогобичі. Наразі у Львівській області та Україні загалом немає жодного діючого індустріального парку, що стримує залучення іноземних інвестицій та розширення промисловості в області. Головна перешкода – відсутність коштів на підведення інженерної інфраструктури до межі ділянок індустріальних парків, що робить ділянки непривабливими для керуючих компаній. Обласний бюджет не може фінансувати такі об'єкти у повному обсязі, але може надавати стимули для залучення додаткового фінансування.

Механізм роботи інструменту

Конкурс проектів підтримки індустріальних парків.

Критерії: ступінь готовності об'єктів, наявність проектної команди, економічний потенціал від створення індустріальних парків. Можливість використання механізму інструменту співфінансування проектів ЄС (інструмент 10) – розгляд заявок на надання співфінансування за умови залучення коштів з інших джерел (грантових програм ЄС, коштів ЄБРР або інших МФІ, коштів природних монополій або бюджетів розвитку органів місцевого самоврядування).

Обсяги фінансування: 200 тис. грн. – 500 тис. грн. (на етапах створення – ТЕО, ПКД), 500 тис. грн. – 3 млн. грн. (на етапах інженерної інфраструктури). Мінімальний рівень співфінансування – 30% з інших джерел.

Оцінка ефективності

Рівень готовності об'єктів – зміни рівня готовності об'єктів до і після проекту. Залучення керуючих компаній для управління індустріальними парками.

Оцінка впливу

Запуск індустріальних парків – залучення учасників парків (промислових підприємств), створення нових робочих місць – горизонт мін. 3 роки з моменту початку роботи інструменту.

2.7. Ваучери на проведення енерго- та ресурсоаудитів

Потреба

Зростає бізнес-кейс (необхідність) для економії енергоресурсів та ресурсів загалом для малого та середнього бізнесу, у т. ч. для комунальних підприємств. Водночас без докладного енерго- та ресурсоаудитів, проекти, які реалізують підприємства, можуть бути неперіоритетними або навіть шкідливими. Повноцінні аудити дозволяють визначити пріоритетні заходи для кожного об'єкту, визначити сценарій бажаного кінцевого результату – як має виглядати енергоспоживання об'єктів у кінцевому варіанті. Менеджмент компаній та керівництво установ натомість надає перевагу конкретним заходам, тим часом нераціонально використовуючи обмежені ресурси. Область може заохочувати проведення аудитів.

Механізм роботи інструменту

Тип – економічне заохочення.

Інструмент аналогічний до маркетингових ваучерів. Заходи для фінансування за рахунок ваучерів:

- Комплексний енергоаудит компаній (виробництв)

- Енергоаудити окремих виробничих об'єктів

- Ресурсоаудити (енергія, електрика, газ, вода, вхідні ресурси, сировина) для промислових підприємств

- Визначення комплексних енергетичних планів для промислових районів, кластерів, масивів

- Підготовка проектних документацій за результатами аудитів

Якщо заявка компанії пройшла конкурсний відбір, компанія отримує ваучер на 50% вартості заявленої послуги (решта компанія оплачує власним коштом). Компанія самостійно визначає постачальника та оплачує другу частину роботи постачальника ваучером. Постачальник отримує вартість ваучера від програми (погашення ваучера).

Розмір фінансування: 50 тис. грн. – 200 тис. грн. на один ваучер.

Критерії відбору компаній-набувачів ваучерів

Відсутність аудитів, потенціал для економії, реєстрація у Львівській області (реєстрація у районі області – додаткові бали), відсутність заборгованості з з/п та податків.

Оцінка ефективності

Кількість кінцевих компаній-бенефіціарів ваучерів. Кількість впроваджених проектів за результатами проведених аудитів.

Оцінка впливу

Зменшення енергозатратності Львівської області у порівнянні з іншими регіонами України. Фінансовий стан компаній-бенефіціарів (немає банкрутств, є розвиток).

2.8. Конкурс нових бізнесів

Потреба

У Львівській області низька інноваційність бізнесу – компанії повільно впроваджують нові бізнес-моделі, виходять на нові ринки. Немає стимулів, подразників, які б стимулювали розробку нових бізнес-моделей, проактивність у пошуку нових форматів бізнесів.

Механізм роботи інструменту

Тип – інформаційно-комунікаційний.

Проведення конкурсів бізнес-моделей (на відміну від бізнес-планів конкурс не вимагатиме докладного планування) у кластерах районів Львівської області (3-4 райони області – регіональний кластер). Кожний регіональний кластер визначає власні галузеві пріоритети для проведення конкурсів (наприклад південний навколо Трускавця та Турки – туризм, деревообробка та харчова промисловість). Організація, відповідальна за проведення конкурсу, несе відповідальність за поширення інформації про конкурс, залучення додаткового фінансування, проведення великого заходу для місцевих бізнесів, агітацію за подання на конкурс серед молодих підприємців тощо. На конкурс можуть подаватись як існуючі так і новостворені або плановані компанії.

Обсяг фінансування: 150 тис. грн. на регіональний кластер. З цієї суми не менше 50% – на призи переможцям (грошові). Виконавець зобов'язаний залучити не менше 100 тис. грн. додаткового фінансування.

Оцінка ефективності

Перед виконавцями виставляються вимоги щодо залучення проектів (не менше 20 заявок) та кількості учасників заходу (не менше 100). Показник

ефективності – поінформованість підприємців та менеджменту місцевих компаній щодо конкурсу.

Оцінка впливу

Очікується, що програма призведе до втілення частини поданих на конкурс бізнес-моделей, підвищить рівень інноваційності бізнесів, збільшить кількість мікро та малого бізнесу у районах області.

2.9. Ваучери на підвищення бізнес навичок

Потреба

В області існує проблема бізнес-грамотності: менеджмент компаній, особливо малого та середнього бізнесу, не володіє базовими поняттями та термінами менеджменту (бізнес модель, бізнес процеси тощо). Такий стан гальмує розвиток бізнесу в цілому. В області наявні бізнес школи, водночас їхні програми націлені на вищий менеджмент великих компаній та власників. Пропозиції програм для МСБ обмежені або відсутні, особливо спеціалізовані (наприклад менеджмент виробничих процесів тощо).

Механізм роботи інструменту

Тип – економічне заохочення.

Інструмент аналогічний до маркетингових ваучерів. Заходи для фінансування за рахунок ваучерів:

- Розробка спеціалізованих навчальних програм

- Участь у навчальних програмах

- Організація тренінгових семінарів для менеджменту компанії або групи компаній

- Навчальний супровід компаній (цикл тренінгів та консультацій)

Якщо заявка компанії пройшла конкурсний відбір, компанія отримує ваучер на 30% вартості заявленої послуги (решта компанія оплачує власним коштом). Компанія самостійно визначає постачальника та оплачує другу частину роботи постачальника ваучером. Постачальник отримує вартість ваучера від програми (погашення ваучера).

Розмір фінансування: 5 тис. грн. – 20 тис. грн. на один ваучер.

Критерії відбору компаній-набувачів ваучерів

Виробничі підприємства, потенціал розвитку бізнесу, наявність персоналу, реєстрація у Львівській області (реєстрація у районі області – додаткові

бали), відсутність заборгованості з з/п та податків.

Оцінка ефективності

Кількість менеджерів, які пройшли навчання, кількість компаній-бенефіціарів, рівень задоволення наданими послугами.

Оцінка впливу

Інструмент допоможе створити або розширити ринок навчальних послуг, особливо спеціалізованих. Створення нових продуктів для користувачів з інших регіонів України (без використання ваучерів) – збільшення ринку навчання в області. Підвищення оборотів компаній завдяки підвищенню рівня компетенцій.

2.10. Співфінансування проектів ЄС щодо розвитку бізнес-середовища

Потреба

Із очікуваним розширенням можливостей грантового фінансування в Україні виникає потреба ефективного використання таких можливостей для області. Одним з важливих критеріїв оцінки проектних заявок є наявність співфінансування. Область може надавати гарантії співфінансування проектів розвитку бізнес-середовища, тим самим підвищуючи шанси області на залучення додаткового грантового фінансування.

Механізм роботи інструменту

Тип – економічне заохочення.

Відбір проектних заявок для надання гарантій співфінансування.

Максимальний обсяг співфінансування одного проекту: – 700 тис. грн.

Умова: обсяг спів-фінансування не може перевищувати 10% загального бюджету проекту. Умова: мінімально 1% фінансування з інших джерел. Щоквартальні Конкурси проектів на надання гарантій співфінансування.

Критерії відбору заявок

Відповідність цілям Програми, внесок у досягнення цілей Програми. Заявки на гарантії співфінансування надаються у поточному році, саме дофінансування – у наступний рік (роки).

Оцінка впливу

Визначення найефективніших способів взаємодії різних донорів та обласного бюджету. Використання результатів проектів для покращення стратегічного управління розвитком бізнес-середовища у Львівській області.

2.11. Розробка планів створення центрів компетенцій

Потреба

В області недостатньо інституцій, які стимулюють розвиток певних ринків, які або не сформовані, або формуються в регіоні. Приклади – креативні індустрії, місцеві енергетичні ринки, чисте виробництво, промисловий дизайн тощо. Такі центри компетенцій працюють на межі науки, прикладних досліджень, організацій підтримки бізнесу (дорадництво), комунікаційних платформ. Фактично йдеться про невелику кількість висококваліфікованих працівників, які знають ринки, технології та надають допомогу бізнесу та органам влади (комерційно і не комерційно). Експерти центрів формують громадську думку, виступають експертами та точкою входу для іноземних інвесторів у відповідні ринки. Наявність таких центрів в області допоможе підвищити конкурентоспроможність області в країні.

Механізм роботи інструменту

Тип – інформаційно-комунікаційний.

Відбір на конкурсних умовах консорціуму у складі обласного, національного та європейського членів (обов'язкова наявність трьох організацій для поширення інформації на всі рівні та передачі досвіду обласному партнеру) для підготовки плану створення центру компетенцій.

Угода про співфінансування на рівні 300 тис. грн. на рік на період 2 роки з оцінкою після 18 міс. роботи.

Співфінансування на рівні 50% (грантові кошти, кошти компаній, кошти університетів тощо).

Критерій відбору:

Економічна затребуваність, відсутність дублювання функцій з існуючими інституціями, наявність кадрів тощо. Можливість включення до прямого бюджетного фінансування після створення центру.

Оцінка ефективності

Наявність мінімум одного нового центру компетенцій в області наприкінці 2020 р.

Оцінка впливу

Кількість звернень до центру, кількість нових проектів за рахунок коштів європейських програм, кількість компаній, що звернулись за допомогою до центру тощо. Конкурсні заявки, подані на етапі відбору проектів, мають містити необхідні для оцінки ефективності та впливу індикатори.

2.12. Підтримка розширення прямого та венчурного фінансування

Потреба

В області наявний фінансовий ресурс, який шукає проекти для фінансування поза банківським сектором (вкладення в бізнес замість депозитів). На ринку існує інформаційна деформація – капітал має обмежену кількість виходів на проекти, готові до фінансування. Це не дозволяє бізнесу ефективно розвинути, відбувається застій ринків.

Механізм роботи інструменту

Тип – інформаційно-комунікаційний.

Відбір на конкурсних умовах консорціуму у складі обласного, національного та європейського операторів (обов'язкова наявність трьох організацій для поширення інформації на всі рівні та передачі досвіду обласному партнеру) для проведення інформаційної кампанії щодо прямого та венчурного фінансування – біржа бізнес-можливостей, створення платформи для бізнес-брокерів (business brokerage). Проект може включати створення онлайн платформи, проведення заходів, індивідуальні зустрічі з інвесторами та підприємцями тощо.

Угода про співфінансування на рівні 300 тис. грн. на рік на період 3 роки з оцінкою після 18 міс. роботи. Співфінансування на рівні 50%.

Оцінка ефективності

Кількість угод, що відбудуться завдяки платформі – фінансування у конкретні малі та середні бізнеси. Кількість інвесторів, що готові розглядати проекти для фінансування мін обсягом 1 млн. грн. у базі даних. Поінформованість малого та середнього бізнесу про наявність платформи для пошуку прямого та венчурного фінансування в області (рейтинг платформи).

Оцінка впливу

Інструмент має призвести до збільшення кількості угод по залученню капіталу до малого та середнього бізнесу, - збільшення кількості транзакцій.

2.13. Підтримка створення фондів розвитку

Потреба

Розвиток економіки залежить від розвитку ринків фінансування. У Львівській області слабо представлені небанківські форми фінансування, зокрема фонди розвитку, якікладають у статутні фонди компаній, надають боргове або грантове фінансування, фонди мікро фінансування для підприємців. Існує запит та венчурні фонди (ІТ, туризм, деревообробка, торгівля, медичні сервіси), фонди розвитку креативних індустрій (борговий капітал для проєктів у сфері креативних індустрій – концерти, фестивалі, кінотеатри тощо), фонди мікрокредитування для малого бізнесу (з регіональною прив'язкою до конкретних громад). Водночас в області існують інституції, які можуть створити такі фонди, залучити фінансування та управляти фондами. Регіональна влада може прискорити процес еволюції бізнес-середовища в області і допомогти у процесі створення фондів розвитку.

Механізм роботи інструменту

Тип – гібридний (інформаційно-комунікаційний та економічне заохочення). Механізм передбачає розробку типових рекомендацій щодо юридичного оформлення фондів розвитку об'єднаннями підприємців та компаніями, громадськими організаціями, агенціями місцевого економічного розвитку тощо. Розробка рекомендацій щодо оцінки проєктів, комунікації, типові договори, рекомендації щодо різних способів та каналів залучення капіталів до фондів (бізнес, приватні внески, кампанії колективного фінансування, діаспора, гранти, тощо).

На другому році роботи інструменти надавати посівне фінансування для старту проєктів створення фондів розвитку, – фінансування бізнес планів запуску фондів розвитку. На третьому році роботи інструменту – посівне фінансування безпосередньо у створені фонди розвитку.

Обсяг фінансування: 200 тис. грн. (інформаційно-комунікаційний етап), проєктне фінансування: 75 тис. грн. – 200 тис. грн. (етап бізнес-планування) та 300 тис. грн. – 500 тис. грн. (етап посівного фінансування безпосередньо у фонди розвитку).

Оцінка ефективності

Кількість поданих ідей щодо створення фондів, безпосередньо створених фондів. Інструмент є довгостроковим за суттю – головний ефект від роботи фондів розвитку очікується через 5-7 років, коли фонди залучать достатні обсяги фінансування та почнуть здійснювати інвестиції. Головним ефектом

від інструменту є зміна мислення організацій підтримки бізнесу (перехід на фінансові інструменти підтримки), громадських організацій, які представляють фахове середовище тощо.

Оцінка впливу

Наявність фондів розвитку з капіталом у 5 млн. грн. і більше. Наявність вибору джерел і форм фінансування для малого та середнього бізнесу, стартапів тощо.

2.14. Проведення маркетингових аналізів існуючих та виникаючих ринків

Потреба

Існують ринки, розвиток яких неможливий без докладної інформації про наявних конкурентів, ресурс або споживачів, наприклад ринки вітроелектроенергетики неможливі без карт роз вітрів, пелетні виробництва мають розташовуватись на відстані 50 км. одне від одного (отже мають знати про конкурентів), готелі – у місцях достатнього попиту. Наявність таких даних у відкритому доступі допомагатиме у процесах розробки бізнес-планів, стимулюватиме формування ринків в області. Такі дані неможливо отримати окремому виробнику (конфлікт інтересів, великі кошти для інвестування окремій компанії), відповідно необхідні інвестиції з програм розвитку у комбінації спів-фінансування галузевих асоціацій та/або грантових проектів.

Механізм роботи інструменту

Тип – інформаційно-комунікативний.

Відкритий відбір консорціумів для впровадження проектів. Оцінка проектів – обґрунтування необхідності дослідження для розвитку ринків, наявність вимірювальних критеріїв для оцінки результативності та ефективності дослідження для бізнесу і для цілей Програми, підтримка бізнесом. Обов'язковість консорціумів – особливо міжсекторних (науково-дослідницькі установи, інституції підтримки бізнесу, компанії). Мін 20% бюджету проекту – комунікаційний компонент (поширення інформації про результати дослідження).

Обсяг фінансування: 200 тис. грн. – 500 тис. грн.

Тривалість – 1 рік.

Оцінка ефективності

Проведення пілотного дослідження для обкатки механізму, визначення оцінки ефективності інструменту. Критерій – поява нових бізнесів або розширення діяльності існуючих завдяки наявності інформації, період оцінки – 2 роки після оприлюднення результатів.

Оцінка впливу

Оцінка створених ринків під час комплексної оцінки Програми розвитку бізнесу у Львівській області.

3. Набір інструментів на період 2016-2020

Критерії відбору інструментів:

Можливість (можливість впровадження згідно діючого українського законодавства).

Короткострокова ефективність (розблокування ринкових інструментів у короткий термін).

Прозорість (можливість проведення конкурсів, проекти не прописані під конкретних виконавців).

Важіль додаткового фінансування (залучення додаткового фінансування через використання даного інструменту).

Вимірюваність (мають початковий стан та кінцевий результат, що дозволяє виміряти ефективність інтервенції).

Легкість адміністрування (складність відбору проектів та їх впровадження).

Наявність виконавців (наскільки готовими є бенефіціари подавати проекти на конкурси, чи існує достатня кількість організацій, здатних впровадити проекти).

Баланс між коротко-, середньо- та довгостроковими інструментами (відсутність фокусу виключно на інструменти, що приносять результати через рік).

Інструменти та цілі

Вплив інструментів на досягнення цілей програми, додатково – вплив на кількість створених нових робочих місць (від + - найменший вплив до +++++ - найбільший).

Інструмент	Зростання ВРП на МСБ	Кількість МСБ на 10 тис. населення	Кількість робочих місць
Маркетингові ваучери	+++++	++++	++++
Гранти на розробку нових видів продукції	+++++	+++	++++
Підтримка залучення фінансування для розвитку або реструктуризації бізнесу	++	+++++	+++++
Підтримка сертифікації виробничих процесів для виходу на ринки ЄС	+++++	+++	+++++
Підтримка розробки техніко-економічних обґрунтувань та проектної документації	++	+++	++
Підтримка процесів створення індустріальних парків	++++	+++	++++
Ваучери на проведення енергетичних ресурсаудитів	+++	+	++
Конкурс нових бізнесів	+++	+++++	+++
Ваучери на підвищення бізнес-навичок	+++++	+++++	++
Спів-фінансування проектів ЄС щодо розвитку бізнес-середовища	++	++	++
Розробка планів створення центрів компетенцій	++	+	++
Підтримка розширення прямого та венчурного фінансування	+++	+++	+
Підтримка створення фондів розвитку	++	++	+
Проведення маркетингових аналізів існуючих та виникаючих ринків	+	++++	+++

Інструменти, які не рекомендується фінансувати:

- Розробку методичних рекомендацій, інформаційних матеріалів, проведення інформаційних кампаній без співфінансування від бізнесу.
- Підтримку конкретних виставок, заходів, форумів – організатори таких заходів можуть подаватись на конкурси у рамках пропонованих інструментів.
- Окремі проекти поза відкритими конкурсами.

4. Порядок адміністрування

Головним адміністратором Програми має стати департамент економічної політики ЛОДА.

Головний адміністратор організовує проведення конкурсів, у т. ч. відбір експертів, комунікацію оголошень про конкурси, підписання договорів на реалізацію проектів з переможцями, тощо. Головний адміністратор несе відповідальність за відсутність конфлікту інтересів, наявність політики конфлікту інтересів під час формування програми та її реалізації.

У рамках обласного бюджету з коштів програми підтримки розвитку громадянського суспільства виділити кошти на конкурс проектів з аналізу прозорості формування програм та відбору проектів – підзвітність обласної влади інституціям громадянського суспільства.

Витрати на адміністрування (робота експертів з оцінки заявок, оцінки ефективності та впливу програми) не повинні перевищувати 5% бюджету Програми. Витрати на комунікацію Програми не повинні перевищувати 3% бюджету.

5. Процес впровадження Програми

Для впровадження Програми розвитку бізнесу пропонується наступний порядок дій:

1. Обговорення пропонованих інструментів та набору інструментів до впровадження;
2. Підготовка проекту Програми Львівською обласною державною адміністрацією;
3. Затвердження програми Львівською обласною радою;
4. Ліквідація програм, що дублюють Програму розвитку бізнесу;
5. Розробка порядків та механізмів впровадження (відбір експертів для оцінки заявок, форми заявок, регламент проведення конкурсів);
6. Подання заявки та лобіювання затвердження субвенції на Програму розвитку бізнесу з коштів Державного фонду регіонального розвитку на період 2016-2020 рр.;
7. Комунікаційна кампанія із поширення інформації про Програму серед працівників органів місцевого самоврядування, організацій підтримки бізнесу та інституцій громадянського суспільства.

Даний проект документу підготовлено для обговорення у експертному середовищі та підготовки комплексної програми підтримки бізнесу, що може впроваджуватися на Львівщині у найближчі роки.

Пропозиції та доповнення можна надіслати за адресою: info@rozdil.com.ua

Центр «Регіональний Розвиток»

вул. Лесі Українки, 1, м. Новий Розділ 81652

Тел.: +38 067 670 35 29

e-mail: info@rozdil.com.ua

www.rozdil.com.ua